

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»**

**Сучавський університет імені Штефана чел Маре
(Румунія, м. Сучава)**

**Державна вища техніко-економічна школа імені Броніслава Маркевича
(Польща, м. Ярослав)**

**Західний університет імені Василя Голдіша
(Румунія, м. Арад)**

Центральноукраїнський національний технічний університет

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

**Приватний вищий навчальний заклад
«Європейський університет»**

**Заклад вищої освіти
«Університет короля Данила»**

**Центр німецької мови у Чернівцях
(партнер Goethe-Institut Ukraine)**

**МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції**

**Інформаційні технології, економіка та право:
стан і перспективи розвитку
(ІТЕП-2025)**

**Information Technologies, Economics, and Law:
Current Status and Prospects for Development”
(ITER-2025)**

**9-10 жовтня 2025 року
ПВНЗ «Буковинський університет»**

**October 9-10, 2025
PHEI «Bukovinian University»**

Чернівці – 2025

ББК 65.0
УДК 339.5.012
А 75

Рекомендовано до друку ухвалою Вченої ради Буковинського університету
(протокол № 1 від 28 серпня 2025 року)

Колектив авторів

А 75

Інформаційні технології, економіка та право: стан і перспективи розвитку (ІТЕП-2025): Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (9-10 жовтня 2025 р.). ПВНЗ «Буковинський університет». – Чернівці, 2025. – 330 с.

У збірнику подано матеріали ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася у жовтні 2025 року в ПВНЗ «Буковинський університет».

У тезах висвітлено результати досліджень учених і практиків, спрямовані на розв'язання актуальних проблем сучасного суспільства.

Робота конференції охопила три наукові напрями: інформаційні технології та математичне моделювання (зокрема штучний інтелект, машинне навчання, аналіз даних і моделювання складних систем); право і суспільство в умовах воєнних викликів та збереження національної ідентичності; фінанси, бізнес-аналітику й управління.

Збірник відображає міждисциплінарний характер сучасних наукових досліджень та сприяє обміну досвідом між учасниками з різних країн.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст і авторство матеріалів.

© ПВНЗ «Буковинський університет», 2025

Зміст

Ольга Селезньова

ДЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ІНСТИТУТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ4

Роман Луцький

ЗАМИСЛИМОСЯ НАД ТИМ, ЩО НАС ЧЕКАЄ (ПОКОЛІННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ: МІРА ДОПУСТИМОГО СПРИЙНЯТТЯ).....8

Дмитро Угрин

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК РУШІЙ ІННОВАЦІЙ: МІЖГАЛУЗЕВІ ПРИКЛАДИ ЗАСТОСУВАННЯ153

Алла Чорновол

РОЛЬ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ ТА ЄС15

Василь Заяць, Ольга Артеменко, Андрій Крамар

СИСТЕМА АВТОМАТИЧНОЇ ВІЗУАЛЬНОЇ НАВІГАЦІЇ ДЛЯ РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ У ЗАКРИТИХ ПРОСТОРАХ20

Василь Заяць, Роман Дудник, Віталій Єрмолін

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ANDROID-ЗАСТОСУНОК «ВІКТОРИНА» ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АДАПТИВНОГО ПІДБОРУ СКЛАДНОСТІ.....23

Василь Заяць, Сергій Осадчук, Едуард Лебідь

ВИКОРИСТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ MOODLE ДЛЯ СТВОРЕННЯ СЕРЕДОВИЩА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ БУКОВИНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ..25

Василь Заяць, Роман Бинда

ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕГРАМ-БОТІВ ДЛЯ ПОТРЕБ МАЛОГО БІЗНЕСУ28

Василь Заяць, Олександр Педурару, Анастасія Полянєк

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЙНІ СИСТЕМИ ДЛЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ІГОР.....30

Дмитро Угрин, Олег Кайдик, Андрій Циганчук

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ПУХЛИН МОЗКУ32

Дмитро Угрин, Тарас Терлецький, Дмитро Руснак

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СИСТЕМА РОЗПІЗНАВАННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ34

Дмитро Угрин, Юрій Ушенко, Олег Власенко

МОДЕЛЮВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ОФТАЛЬМОЛОГІЧНИХ ХВОРОБ ЗА ДАНИМИ МЕДИЧНОЇ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ36

Дмитро Угрин, Катерина Ясенецька

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ ЛЮДЕЙ У ПРОЦЕСІ ЕВАКУАЦІЇ.....38

Світлана Нужна

ГЕНЕРАТИВНІ МОДЕЛІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ СИНТЕТИЧНИХ ДАНИХ40

Ольга Артеменко, Роман Дудник, Андрій Кравчук

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДРОПШИПІНГУ.....43

Ольга Артеменко, Олександр Бензар ТЕХНОЛОГІЇ ОПРАЦЮВАННЯ ВЕЛИКИХ ДАНИХ У РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ З ВИКОРИСТАННЯМ КАППА-АРХІТЕКТУРИ.....	47
Ольга Артеменко, Микола Василик ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ВІДКРИТИХ ДАНИХ	49
Ольга Артеменко, Ігор Велущак ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ АНАЛІЗУ ВЕЛИКИХ ДАНИХ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ СОНЯЧНОЇ АКТИВНОСТІ.....	51
Ольга Артеменко, Роміна Зеля ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	53
Ольга Артеменко, Марін Костик МЕДИЧНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	55
Ольга Артеменко, Богдан Маковійчук ІНТЕГРАЦІЯ СТРУКТУРОВАНИХ І НАПІВСТРУКТУРОВАНИХ ДАНИХ В МОБІЛЬНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ	57
Ольга Артеменко, Михайло Рипта ТЕХНОЛОГІЇ ПОВНОТЕКСТОВОГО ПОШУКУ ДАНИХ.....	60
Ольга Артеменко, Петро Штефунік РОЗРОБКА SCADA-СИСТЕМИ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НАФТОБАЗИ	62
Олена Резунова ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	64
Людмила Семак ДО ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ МОВИ.....	66
Ольга Сергієнко ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИЩІЙ ОСВІТІ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ АДАПТИВНИХ СИСТЕМ НАВЧАННЯ.....	68
Богдан Гаць, Богдан Гуцул ГОЛОСОВИЙ AI-АСИСТЕНТ: ТЕХНОЛОГІЇ ТА СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ.....	70
Богдан Гаць, Дмитро Федоров ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ АСИСТЕНТ ДЛЯ РЕСТОРАННОГО ЗАМОВЛЕННЯ ТА ПЕРСОНАЛЬНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ	72
Богдан Гаць, Нікіта Чобан ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА РЕКОМЕНДАЦІЙНА СИСТЕМА ВІДБОРУ КАНДИДАТІВ НА ВАКАНСІЇ	74
Богдан Гаць, Михайло Зеленюк AI-NASHMED – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ АСИСТЕНТ	76
Галина Морараш, Роман Кіронда КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ IT-ФАХІВЦЯ	78
Софія Безверха ПОСЛУГОВУВАННЯ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МОВИ	80

Віталіна Гавалешко АРХІТЕКТУРА БЛОКЧЕЙН-ЗАСТОСУНКІВ: ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ СИСТЕМ	83
Андрій Гудима, Богдан Гаць ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗРОБКИ АГЕНТА «КАР'ЄРНИЙ РАДНИК»	86
Олександр Коляско, Сергій Осадчук ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ	88
Андрій Нересниця, Богдан Гаць РОЗРОБКА АГЕНТА НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПЕРВИННОГО МЕДИЧНОГО ДІАГНОСТУВАННЯ	90
Сергій Осадчук, Олексій Гакман, Василь Заяць ЗАСТОСУВАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙНИХ АЛГОРИТМІВ У ЗАДАЧІ ПІДБОРУ ТА ООНОВЛЕННЯ АПАРАТНОЇ ЧАСТИНИ ПК	92
Іван Остапів, Богдан Гаць ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ РОЗРОБКИ АГЕНТА «АСИСТЕНТ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ»	95
Максим Погорелов, Сергій Осадчук ЕТИЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	97
Павло Шварц, Богдан Гаць РОЗРОБКА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ЗАДАЧ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	99
Олександр Якимик, Сергій Осадчук ВПЛИВ АВТОМАТИЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ: ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНИ	101
Stella Kelbia, Romina Zelia BUSINESS AND PRIVATE LAW IN THE AI ERA: ADAPTING TO NEW TECHNOLOGICAL REALITIES	105
Sviatoslav Liutyi THE PROTECTION OF FACES AND NAMES UNDER EUROPEAN LAW: COPYRIGHT AND DATA PRIVACY PERSPECTIVE	107
Romina Zelia, Stella Kelbia LANGUAGE RIGHTS AS A LEGAL INSTRUMENT FOR PRESERVING NATIONAL IDENTITY DURING ARMED CONFLICT	110
Сергій Кантемір, Юлія Мельник МОДУЛЬНИЙ ФОРМАТ ПІДРУЧНИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРАВНИКІВ: ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	112
Павло Крайній ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕВОЛЮЦІЮ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЮ	116
Олена Ющик ЗАСОБИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ	120
Олександр Балан, Ігор Утєхін ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ФУНКЦІЙ КРИМІНАЛЬНОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА В СИСТЕМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	124

Еріка Білоус, Леся Руснак ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА ЗДОРОВІ Й БЕЗПЕЧНІ УМОВИ ПРАЦІ.....	127
Дмитро Гаврилюк, Ігор Утехін ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ СТУДЕНТА ЯК УЧАСНИКА ЦИВІЛЬНО- ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.....	129
Мирослава Гудима МІСЦЕ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В ДОКТРИНІ ТА ПРАКТИЦІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА	131
Анастасія Ілащук, Мирослава Гудима ПОДВІЙНЕ ГРОМАДЯНСТВО: ВИКЛИКИ ДЛЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ УКРАЇНИ	135
Анастасія Ілащук, Іванна Полонка ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У ПІСЛЯВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ.....	138
Анастасія Курушак, Мирослава Гудима ПРОБЛЕМА ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ: ПРАВОВИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТИ	141
Микола Книгницький СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ	145
Ярослав Кушнір ЕЛЕКТРОННИЙ СУД (ЄСІТС) ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ МІЖ ЮРИДИЧНИМИ ОСОБАМИ.....	148
Дарія Латик, Ярослав Кушнір ІСТОРІЯ ШІСТДЕСЯТНИКІВ: БОРОТЬБА ЗА СВОБОДУ В УМОВАХ ТОТАЛІТАРИЗМУ	152
Анна Лукаш, Ігор Утехін МОРАЛЬНА ШКОДА: ПРОБЛЕМИ ДОКАЗУВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ КОМПЕНСАЦІЇ	155
Каріна Маник, Стелла Кельбя АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ІНСТИТУТИ: СУБ'ЄКТИ, АКТИ УПРАВЛІННЯ, ДЕРЖАВНА СЛУЖБА	158
Аліна Мартинчик, Ярослав Кушнір НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН СТУДЕНТІВ У ВІЛЬНИЙ ВІД НАВЧАННЯ ЧАС.....	160
Елліна Мелікова СОЦІАЛЬНІ ПРАВА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	163
Ірина-Марія Мігоряну, Ігор Утехін АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСТУ В ІНТЕРНЕТІ	166
Галина Морараш, Софія Кіронда МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЮРИСТА.....	168
Дар'я Николук ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ПРОЦЕДУР: ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ	170

Дар'я Николук, Ярослав Кушнір ДИСКОНТУВАННЯ ДОГОВОРУ ПОЗИКИ (КРЕДИТУ)	172
Іванна Полонка МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	175
Юстина Прикоп, Ярослав Кушнір ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ	179
Анастасія Присяжнюк ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	182
Леся Руснак РОБОЧИЙ ЧАС МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ	184
Анна Угринчук, Мирослава Гудима СУД ПРИСЯЖНИХ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	188
Ігор Утехін РІЗНОВИДИ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	192
Катерина Фабрико, Мирослава Гудима ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	195
Анна-Ніколь Федірчик, Стелла Кельб'я, Людмила Білінська АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ПРОБЛЕМ	199
Марія Черней, Іванна Полонка СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ: ЧИ МОЖЕ ПРАВО НА ВОДУ ТА ЧИСТЕ ДОВКІЛЛЯ СТАТИ КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРАВОМ?	202
Назар Шевчук МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ СЕРВІСНИХ ТВАРИН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ	205
Олена Шешуряк, Іванна Полонка ПРАВА ЛЮДИНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ	208
Анастасія Шіряєва, Ярослав Кушнір ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЮРИДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ЗМІН	211
Олександр Якимик, Ярослав Кушнір ДІТРІХ ЕККАРТ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ НАЦИСТСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ	214
Валерій Євдокименко КОРЕКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ЯК УМОВА ПРОРИВНОГО ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ	218
Радміла Підлипна, Сергій Логойда ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	220

Лариса Федоришина ЛІДЕРСТВО ТА КЛЮЧОВІ НАВИЧКИ МАЙБУТНЬОГО: ТРАНСФОРМАЦІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ	223
Алла Чорновол, Юлія Табенська ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	227
Алла Чорновол, Евеліна Чапук ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, СТРУКТУРА ТА ІНСТИТУТИ.....	230
Тетяна Штерма АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ БІЗНЕС-СТРУКТУР	233
Інна Жук ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСАМИ ЧЕРЕЗ ФІНАНСОВИЙ РИНОК: РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ, БЛОКЧЕЙНУ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ	237
Інна Жук, Денис Урсул, Роксолана Нагуляк ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: АНАЛІТИЧНІ МОДЕЛІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ВИКЛИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ І ВІЙНИ	240
Оксана Кундря-Висоцька СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ У ВИРОБНИЧО-ЗБУТОВИХ ЛАНЦЮГАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ У ДОСЯГНЕННІ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ БІЗНЕСУ .	243
Марія Лалакулич, Володимир Неймет СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ.....	245
Конон Багрій СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	247
Валерія Вершигора, Петро Остафійчук МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ РИЗИКІВ ДЕФОЛТУ ПІДПРИЄМСТВА	251
Катерина Індус, Тетяна Герцан СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ	254
Галина Гладчук, Микола Гладчук ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	256
Наталія Кузіна, Владислав Лютий ВНУТРІШНІЙ ТУРИЗМ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	260
Василь Кузь СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ: ДЕТЕРМІНАНТИ ТА ОБ'ЄКТИ.....	263
Ірина Постернак, Олексій Постернак УПРАВЛІННЯ ТА РОЗВИТОК ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КНТК МЕРек.....	265

Роман Резніков THE DIGITAL RESILIENCE NEXUS: A MODEL FOR ASSESSING ORGANIZATIONAL RESILIENCE THROUGH DIGITAL MATURITY	268
Леся Рибаківа, Михайло Німців ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ	272
Наталія Рошко ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В ОБЛІКУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	275
Оксана Сарахман, Danguolė Ignatavičiūtė РОЛЬ 4LOGIST У ЦИФРОВІЙ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ КОМПАНІЙ	278
Алла Сур'як ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СУЧАСНОМУ ГОСПОДАРЮВАННІ БІЗНЕС-СТРУКТУР	280
Тетяна Томнюк ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	283
Юрій Чаплінський, Катерина Чаплінська ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ PERFORMANCE-МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	285
Юліяна Швабу РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ	288
Юліяна Швабу ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ	291
Руслана Шурпенкова, Olga Buckiuniene МАРКЕТИНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	294
Юлія Граматович ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА	297
Олександр Калашніков СИМПТОМИ НЕРОЗВИНУТОСТІ ФОНДОВОГО РИНКУ ТА НОВІ СТІЙКІ ІНВЕСТИЦІЙНІ НІШІ В УКРАЇНІ	301
Анна Рибачок, Володимир Кирилюк ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КОМПАНІЇ	305
Марія Симочко, Василь Бурин ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	309
Валерій Євдокименко ЧИННИКИ ПРОРИВНОГО ПІДНЕСЕННЯ РОЛІ РЕКРЕАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ РЕГІОНУ	311
Еріка Югас, Софія Махоткіна ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ, ОЦІНКИ ТА ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	315
Яна Гончарук, Максим Бура, Володимир Лещук, Андрій Урбанович ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОСИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ КОМПАНІЯМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	317

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів

**Інформаційні технології, економіка та право:
стан та перспективи розвитку
(ІТЕП-2025)**

**Information Technologies, Economics, and Law:
Current Status and Prospects for Development”
(ITEP-2025)**

9-10 жовтня 2025 року

*Науковий редактор – С.О. Кантемір, кандидат філологічних наук, доцент,
ПВНЗ «Буковинський університет»*

*Літературний редактор – Г.В. Морараш, кандидат філологічних наук,
доцент, ПВНЗ «Буковинський університет»*

Дизайн, оформлення, комп'ютерний набір – Т.О. Дудник, Е.Ю. Лебідь

ПВНЗ «Буковинський університет»:
вул. Дарвіна, 2а, м. Чернівці, 58000
Тел. +38(095) 445-97-90; (0372) 52-00-12

Павло КРАЙНІЙ

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри публічного права юридичного факультету

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

p.krayniy@chnu.edu.ua

ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕВОЛЮЦІЮ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЮ

Розвиток сучасної держави у ХХІ столітті неможливо розглядати без вивчення місця та ролі права як соціального конструкта. Динамічна еволюція сучасної людини як соціального актора відбувається не лише завдяки досягненням науково-технічного прогресу, але й зростанням рівня послуг які вона може отримати для задоволення власних потреб, свого приватного інтересу. Порівнюючи її із поколіннями які жили на початку чи то в середині ХХ століття та побачимо що на сьогодні обсяг прав і свобод якими він наділений, правові механізми які забезпечують його існування в суспільстві, позасудовий та судовий захист його прав ні якою мірою неможливо порівнювати. Такий стан речей який спостерігається у країнах континентальної Європи та інших західних демократіях сформувався під впливом двох світових воєн що, фактично, визначило як сучасну західну правову традицію так й окремі міждержавні, міжнаціональні утворення якими здійснюється розробка та впровадження нових стандартів правового регулювання відносин між індивідами, а також, не в останню чергу між індивідом та державою.

Публічне право постійно перебуває під впливом змін які обумовлюються різноманітними зовнішніми факторами. Національні держави формують власні правові системи з врахуванням своєї історичної, економічної, соціальної, культурної ідентичності. Суспільства які проживають в межах цієї території беруть участь не лише в управлінні державними справами, формуванні органів публічної влади але й щодня вступають у публічно-правові відносини з органами публічної влади задля реалізації своїх прав і свобод. Такі дії схожі не безперервний рух елементарних частинок які підпорядковуються фундаментальним законам природи: вони можуть обмінюватись енергією, видозмінюватись, набувати характеристик кількох станів одночасно. Подібний стан речей існує коли у правовому полі суб'єкти правовідносин взаємодіють між собою або із державою. При цьому вивчення такої взаємодії неможливе без застосування відповідного методологічного інструментарію.

Як зазначалось вище, сучасна модель держави та суспільства сформувалась внаслідок глобальних конфліктів. Останні вплинули й на трансформацію публічного права та його складових до якої відноситься й адміністративне право. Українське адміністративне право трансформувалось із права державного управління у право сервісне де органи публічної влади здійснюють свою діяльність для забезпечення реалізації індивідом його прав та свобод під впливом концепції людиноцентризму. Наша держава отримавши незалежність цивілізаційно обрала

європейський вектор розвитку який постулює людину як центральну фігуру навколо якої формується правове поле у якому однією із сил які їй сприяють є держава разом із системою органів публічної влади, системою законодавства, судовою гілкою влади тощо. У цьому знаходить свій прояв людиноцентризм.

Впродовж останніх кількох років вплив людиноцентризму на розвиток адміністративного права є предметом досліджень не лише представників теорії та філософії права але й дослідників у галузях публічного права. Проте розпочата російсько-українська війна здійснила безпрецедентний вплив на суспільство, державу та право. Публічно-правові відносини за участі індивіда та держави які формують предмет сучасного адміністративного права, очевидно, також змінюватимуться що вимагатиме прийняття нових нормативних актів та вдосконалення вже чинних. Якщо для України повномасштабна війна за незалежність та своє існування ведеться з початку військової агресії російської федерації з 2014 року то для Держави Ізраїль така боротьба триває з моменту здобуття незалежності. Хоча такі початкові умови для обидвох країн є не однаковими все ж таки простежуються спільні риси характерні як для публічного права загалом так й адміністративного права зокрема. При цьому зважаючи на різне географічне розташування, складні передумови формування національних правових систем можемо спостерігати поступове оформлення та розвиток окремих інститутів адміністративного права під впливом людиноцентризму.

Маючи понад 70-річний досвід розвитку держави та правової системи під час дії режиму надзвичайного та військового станів Ізраїль продемонстрував виняткову стійкість та пристосовуваність яка проявилась не лише у створенні однієї із найрозвинутіших держав Близького Сходу та світу але й створенні адміністративного права яке в умовах воєн та військових конфліктів забезпечує не лише стабільність у функціонуванні системи органів публічного права, адміністративної юстиції. Водночас, реалізація та захист прав людини є одним із ключових завдань держави що знаходить свій прояв у врахуванні основ загального права яке діяло на території підмандатної Палестини, судовому активізму Верховного Суду Ізраїлю, наявності нормативних актів які розвивають та деталізують положення конституційних законів (Основні Закони – авт.), розвитку способів позасудового та судового захисту прав людини, використанні сучасних наукових розробок суддями країн які діють в системі загального права (наприклад, США, Канада, Великобританія, Австралія тощо).

У фундаментальній праці з історії права Ізраїлю П. Лахав, Р. Харріс, А. Ліховські та А. Кедарієнт зазначають що «... ізраїльське право має складні формальні та неформальні зв'язки з багатьма правовими системами, в тому числі з правовими системами своїх колоніальних предків (Османської імперії та Британського мандату); з релігійним правом (іудейським та мусульманським); і з сучасними правовими культурами (німецькою, англійською та американською)» [1, с. 14]. Тобто й розвиток й адміністративного права відбувався під впливом загального права та правових традицій які сформувались під час панування Османської імперії. Цим самим утворився хоч й формальний проте законодавчо закріплений зв'язок між правовою системою Ізраїлю та іншими правовими системами. Водночас істотний британський вплив на регулювання суспільних

відносин на цих територіях саме у період між двома світовими війнами дало змогу за перші два десятиліття сформувати, власне, адміністративне право Ізраїлю яким не лише врегульовується діяльність органів публічної влади але й захист та реалізація прав громадян Ізраїлю та осіб які на законних підставах перебувають на території країни. При цьому зважаючи на значну кількість осіб які сповідують різну релігію або ж осіб які належать до національних спільнот які проживають на певній території в межах країни усім забезпечується надання публічно-сервісних послуг. Простежуються спільні з іншими країнами Європи та світу тенденції щодо цифровізації їх надання наприклад, публічні послуги щодо оформлення ліцензії на зброю, отримання водійських посвідчень, оформлення допомоги по догляду за дитиною, сплата штрафів за порушення правил дорожнього руху тощо особа може отримати здійснивши авторизацію на офіційному порталі урядових сервісів <https://www.gov.il/en>) [2].

Врахування ізраїльського досвіду розвитку та модернізації адміністративного права в умовах особливих правових режимів може бути використаний доктриною та практикою українського адміністративного права. З врахуванням впливу який здійснює на правову систему Ізраїлю судова практика Великобританії та США можемо констатувати що принцип верховенства права (rule of law) навколо якого формується правова система.

У цьому аспекті важливу роль відіграє адміністративне право. По-перше, ним забезпечується реалізація положень конституційних норм які відображені в окремих Основних Законах (наприклад, врегулювання публічної служби, надання публічних послуг, підтримка осіб зі спеціальним статусом, земельні правовідносини тощо). По-друге, адміністративні процедури реалізації прав громадян Ізраїлю які завершуються прийняттям рішення по справі, а у разі незгоди з ним не забороняють особі звернутись за захистом в позасудовому порядку (наприклад, оскарження рішення про скасування дозволу на навчання для іноземців; оскарження рішення про затверджений адміністрацією закладу освіти алгоритму евакуації осіб під час оголошеної повітряної тривоги тощо). По-третє, прийняття Основного закону: людська гідність та свобода [3] та Основного закону: свобода зайнятості [4] підкреслив обов'язок держави здійснювати захист прав і свобод людини що іще раз вказує на вплив людиноцентризму. Враховуючи особливості діяльності Верховного Суду Ізраїлю впродовж 1960-х й 1970-х років можемо стверджувати що згадувані вище закони відобразили зміни які відбулись в ізраїльському суспільстві.

Український досвід формування адміністративного права відбувався під впливом дещо інших факторів. Здобуття незалежності відбулось без локального військового конфлікту. На відміну від Ізраїлю наша держава мала більше часу для вибору відповідної моделі публічного врядування яка мала б здійснити суттєву зміну щодо ролі адміністративного права: із обслуговуючого державу та її апарат галузі до сервісної яка забезпечує можливість індивіду реалізувати свої права та свободи, а у випадку їх порушення – мати законодавчі гарантії у вигляді кількох форм захисту: позасудової та судової.

У цьому контексті слушною є думка одного із апологетів адміністративного права України В.Б. Авер'янова який наголошував на тому що: «... зміна адміні-

стративно-правової доктрини безпосередньо пов'язана зі зміною ідеології функціонування Української держави. Адже існуюча пострадянська (а фактично – «неорадянська») доктрина обслуговує так звану «державоцентриську» ідеологію, у якій державницькі інтереси, тобто «благо держави», превалюють над інтересами людини і, зрештою, всього суспільства. На противагу цьому, в основу нової адміністративно-правової доктрини має бути покладена протилежна – «людиноцентриська» – ідеологія, згідно з якою держава має «служити» людині, тобто на «благо людини», і забезпечувати пріоритет її прав, свобод й інтересів у сфері діяльності публічної адміністрації – органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування» [5, с. 86].

Незважаючи на прийняття ще 1998 року Концепції адміністративної реформи [6], реалізація більшості її положень відбулось вже у XXI столітті. Зміни що відбулись під час Революції Гідності та з початком російсько-української війни пришвидшили поступ до формування поглядів на адміністративне право з точки зору людиноцентризму. Виклики які постають перед Україною під час дії правового режиму воєнного стану є до певної міри схожими із ситуацією в ізраїльській державі. Триваючий зараз в Україні процес європейської інтеграції також вплине на адміністративне право та його окремі інститути. Водночас ізраїльський досвід функціонування органів публічної влади, формування адміністративного права з врахуванням позитивного досвіду інших зарубіжних країн, а найголовніше – захист прав людини в умовах дії особливих правових режимів може бути використаний для вдосконалення українського адміністративного права. Цьому сприяє визнання та дія в обидвох країнах парадигма людиноцентризму.

Список використаних джерел

1. Pnina Lahav, Ron Harris, Assaf Likhovski & Alexandre Kedar. Israeli Legal History: Past and Present. 2002. Book chapter. Ashgate. 34 p. https://scholarship.law.bu.edu/faculty_scholarship/2672 (дата звернення: 09.09.2025).
2. Government services and information. Anywhere, anytime. URL : <https://www.gov.il/en> (дата звернення: 09.09.2025).
3. Basic-law: Human Dignity and Liberty. (Originally adopted in 5752 - 1992). URL : <https://m.knesset.gov.il/EN/activity/documents/BasicLawsPDF/BasicLawLiberty.pdf> (дата звернення: 09.09.2025).
4. Basic-law: Freedom of Occupation. (Originally adopted in 5754-1994). URL : <https://m.knesset.gov.il/EN/activity/Documents/BasicLawsPDF/BasicLawOccupation.pdf> (дата звернення: 09.09.2025).
5. Авер'янов В. Б. Вибрані наукові праці [Текст] / Авер'янов Вадим Борисович ; [упоряд.: Андрійко О. Ф. та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. Ф. Андрійко] ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. - К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 447 с.
6. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 № 810/98 : станом на 28 трав. 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text> (дата звернення: 09.09.2025).